

УДК 330.322.003.12
JEL: O11, P28, Q00

Галина Грицаєнко, Микола Грицаєнко

*Таврійський державний агротехнологічний університет
Україна*

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано інвестиційну привабливість України порівняно з країнами – колишніми республіками СРСР. На підставі висновків міжнародних рейтингових агенцій стосовно місця в них України обґрунтовано шляхи покращення інвестиційної привабливості на основі боротьби з корупцією, судової та податкової реформ, валютного регулювання та розбудови банківського сектора.

Ключові слова: *інвестиційна привабливість країни, внутрішній валовий продукт, чистий приплив прямих іноземних інвестицій, індекс BDO, рейтинг ступеня сприятливості умов ведення бізнесу, індекс інвестиційної привабливості за оцінкою Європейської Бізнес Асоціації.*

Галина Грицаєнко, Николай Грицаєнко

*Таврический государственный агротехнологический университет
Украина*

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ УКРАИНЫ

В статье проанализирована инвестиционная привлекательность Украины по сравнению со странами – бывшими республиками СССР. На основании выводов международных рейтинговых агентств относительно места в них Украины обоснованы пути улучшения инвестиционной привлекательности на основе борьбы с коррупцией, судебной и налоговой реформ, валютного регулирования и развития банковского сектора.

Ключевые слова: *инвестиционная привлекательность страны, внутренний валовой продукт, чистый приток прямых иностранных инвестиций, индекс BDO, рейтинг степени благоприятности условий ведения бизнеса, индекс инвестиционной привлекательности по оценке Европейской Бизнес Ассоциации.*

Galina Gritsaenko, Mykola Gritsaenko

*Tavria State Agrotechnological University
Ukraine*

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE

The article is an analysis of investment attractiveness of Ukraine compared with countries – former Soviet republics – and study ways to improve it.

Determining the investment climate based on an integrated approach to the interpretation of the essence in this category as a combination of various factors that characterize the advisability of investing in the country.

Since independence, Ukraine, whose economy is the main macroeconomic indicators was the leader among the former Soviet republics, significantly lost its position worsened and investment attractiveness. Conclusions regarding international rating agencies place them in Ukraine give grounds to assert the possibility of using international experience, particularly in terms of reforms that promote positive development in the economy. We believe that the national model needs to improve the investment attractiveness of the real fight against corruption and judicial reforms to protect investors' rights in the courts, currency regulation and development of the banking sector, effective and comprehensive tax reform.

Key words: *investment attractiveness of the country's gross domestic product, the net inflow of foreign direct investment, index BDO, rating the degree of ease of doing business index of investment attractiveness according to the EBA.*

Постановка проблеми. Розвиток економіки країни та вирішення соціально-економічних питань значною мірою залежать від її інвестиційної привабливості, іміджу на світовій арені, позиції в провідних міжнародних рейтингах сприяє інвестиційної діяльності.

Аналіз інвестиційної привабливості національної економіки є основою виявлення та розробки шляхів подолання недоліків у діяльності на мікро-, мезо- та макrorівнях, покращення можливості залучення інвестиційних ресурсів у пріоритетні галузі економіки, а також фундаментом побудови інвестиційної політики країни в цілому, що підтверджує актуальність порушеної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Складні та багатоаспектні питання інвестиційної привабливості країни знайшли своє відображення в працях таких учених, як: В. Гунько [3], Ш. Джексон [18], П. Карденас-Гарсія [16], Т. Кулініч [7], С. Марковски [18], О. Маслак [9], Н. Резнік [12], Г. Рзаєв [13], Н. Савіна [14], Ч. Ханіндра [19], М. Хітт [20], Р. Холмс [20] і багатьох інших. Так, Ч. Ханіндра вважає, що «...вихідний рівень економічного розвитку країни, глобалізації, політичних ризиків і науково-технічних інвестицій у значній мірі сприяє відтоку прямих іноземних інвестицій з країн, що розвиваються» [19, с. 93]. Аналізуючи прямі іноземні інвестиції в країну, Ш. Джексон і С. Марковски роблять висновки, що їх розмір залежить від внутрішніх інвестицій, від безумовного використання інвестиційних можливостей вітчизняними інвесторами [18, с. 126]. Р. Холмс, Т. Міллер і М. А. Хітт пов'язують активізацію іноземного інвестування з функціонуванням формальних і неформальних інститутів країни [20]. П. Карденас-Гарсія розглядає специфічні фактори, які пов'язані з інвестиційним кліматом і сприяють (або перешкоджають) перетворенню розвитку туризму в покращення рівня життя населення країни [16].

Незважаючи на численність і багатовекторність, дослідження, які були проведені в цьому напрямі, не можна вважати завершеними. Недостатньо опрацьовані питання щодо аналізу інвестиційної привабливості України й обґрунтування шляхів її покращення зумовили вибір мети наукового

дослідження.

Мета статті. Головною метою статті є аналіз інвестиційної привабливості України порівняно з країнами – колишніми республіками СРСР – та обґрунтування шляхів її покращення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційну привабливість країни науковці розглядають як сукупність різноманітних чинників, які визначають доцільність вкладення капіталу в конкретну країну (табл. 1).

Таблиця 1

Трактування сутності поняття «інвестиційна привабливість країни»

Автор	Визначення
В. Гунько [3, с. 71]	«Під інвестиційною привабливістю підприємств та економіки країни в цілому слід розуміти здатність країни та суб'єктів господарювання приймати капітал у певних масштабах і формах, ефективно освоювати його, а також гарантувати повернення інвестованого капіталу, з достатнім рівнем прибутку за припустимого рівня ризику.»
Н. Коваль [5, с. 4]	«...це позиція країни на світовому ринку інвестиційних ресурсів порівняно з іншими країнами-реципієнтами інвестицій, яка залежить від умов інвестиційної діяльності в країні та характеризує доцільність вкладення капіталу в конкретну країну.»
Я. Колесник, Н. Скоробагатова [6]	«...інвестиційна привабливість – це економічна категорія, яка поєднує в собі аналіз таких характеристик як природно-ресурсний потенціал, рівень економічного розвитку країни, політична стабільність, освітній і науковий потенціал, географічне положення, господарський розвиток країни тощо, при здійсненні якого інвестор може оцінити доцільність вкладання в цю країну інвестицій і наявність можливостей для подальшої діяльності.»
Н. Марченко [8]	«...інвестиційний клімат, як сукупність окремих чинників політичного, правового, економічного, соціального й організаційного характеру, формує інвестиційну привабливість країни.»
Г. Рзаєв, В. Вакулова [13, с. 138]	«...інвестиційна привабливість у цілому представляє собою сукупність політичних, правових, економічних і соціальних умов (факторів, елементів), що забезпечують і сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів і відповідно визначають ступінь ризику інвестицій.»
Н. Савіна [14]	«Інвестиційна привабливість є інтегральною характеристикою з позицій ефективності функціонування як галузей економіки і видів діяльності, так і регіонів та окремих реальних проектів.»

Джерело: складено на основі опрацьованих літературних джерел.

Так, В. Гунько вважає, що «під інвестиційною привабливістю підприємств та економіки країни в цілому слід розуміти здатність країни та суб'єктів господарювання приймати капітал у певних масштабах і формах, ефективно освоювати його, а також гарантувати повернення інвестованого капіталу, з достатнім рівнем прибутку за припустимого рівня ризику» [3, с. 71]. Н. Коваль підкреслює, що інвестиційна привабливість країни «...характеризує доцільність

вкладення капіталу в конкретну країну» [5, с. 4]. З тим, що інвестиційна привабливість країни є інтегральною характеристикою умов здійснення в ній інвестиційної діяльності, згодні всі автори.

Традиційно науковці Україну порівнюють з країнами Європи, до якої вона належить за географічною ознакою, але є однією з найбідніших. Вважаємо, що більш доцільно розглядати розвиток економіки України відносно країн – колишніх республік СРСР.

За даними Міжнародного Валютного Фонду (МВФ), після розвалу Радянського Союзу в 1992 р. за розміром валового внутрішнього продукту (ВВП), який за паритетом купівельної спроможності (ПКС) становив 318,3 млрд дол. США, Україна посідала друге (після Російської Федерації) місце (табл. 2). Однак з розрахунку на одну особу з розміром показника 6137 дол. США Україна пропускала вперед Російську Федерацію, Казахстан, Естонію та Литву.

Таблиця 2

Динаміка обсягу ВВП у країнах – колишніх республіках СРСР

Назва країни	ВВП (ПКС, млрд дол. США)			ВВП на одну особу (ПКС, дол. США)		
	1992 р.	2015 р.	2015 р. до 1992 р., %	1992 р.	2015 р.	2015 р. до 1992 р., %
Азербайджан	34,0	169,8	499	4558	18030	396
Білорусь	50,7	168,3	332	4966	17715	357
Вірменія	4,9	25,4	518	1416	8492	600
Грузія	7,5	35,7	476	1530	9591	627
Естонія	11,1*	37,6	339	7325*	28650	391
Казахстан	127,6	458,2	359	7486	25912	346
Киргизька Республіка	8,1	20,3	251	1829	3395	186
Латвія	16,0	49,0	306	5961	24652	414
Литва	24,6**	82,5	335	6783**	28413	419
Молдова	9,7	17,9	185	2229	5047	226
Російська Федерація	1703,0	3724,9	219	11482	25965	226
Таджикистан	7,3	24,0	329	1311	2835	216
Туркменістан	11,8	88,8	753	2992	16478	551
Узбекистан	37,8	188,3	498	1769	6081	344
Україна	318,3	340,2	107	6137	7987	130

* дані 1993 р.

** дані 1995 р.

Джерело: складено на основі даних [17].

За роки незалежності ситуація істотно змінилась. Хоч у 2015 р. з розміром ВВП 340,2 млрд дол. США Україна поступилась лише на одну позицію, пропустивши вперед Російську Федерацію та Казахстан (3724,9 і 458,2 млрд дол. США відповідно), із ВВП на одну особу в розмірі 7987 дол. США Україна перемістилася на 11 позицію, випереджаючи лише Узбекистан, Молдову,

Киргизьку Республіку й Таджикистан (6081, 5047, 3395 та 2835 дол. США відповідно). Серед інших країн – колишніх республік СРСР за 1992–2015 рр. Україна демонструє найнижчі темпи росту ВВП і ВВП на одну особу – відповідно 107 та 130 %, водночас найвищі темпи росту ВВП у Туркменістані (у 7,5 раза), Вірменії (у 5,2 раза) та Азербайджані (у 5 разів); ВВП на одну особу – відповідно в Грузії (у 6,3 раза), Вірменії (у 6 разів) і Туркменістані (у 5,5 раза).

У рейтингу інвестиційної привабливості за індексом BDO, який ураховує економічні чинники, політико-правове поле, а також соціокультурні умови, Україна у 2012 р. (початок вимірювання) посідала 115 позицію (серед 174 країн світу), випереджаючи лише Таджикистан, Узбекистан і Туркменістан зі 128, 136 і 164 місцями відповідно (табл. 3). У 2015 р. Україна покращила свої позиції до 89 місця, випередивши не тільки колишні середньоазіатські республіки, включаючи Киргизьку Республіку, але й Російську Федерацію, яка на той час посідала 100 місце. Серед країн – колишніх республік СРСР – Україна демонструвала лише 10-й результат. У 2016 р. рейтинг України за індексом BDO знизився до 130 місця, що на 15 позицій нижче, ніж у 2012 р., і відповідно на 41 позицію порівняно з 2015 р.

Таблиця 3

Динаміка рейтингу країн – колишніх республік СРСР за індексом BDO

Назва країни	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р. (1 півріччя)	Зміна рейтингу 2016 р. відносно 2012 р., (↑, ↓)
Азербайджан	79	80	78	65	79	0
Білорусь	90	117	115	85	89	↑1
Вірменія	65	67	59	66	74	↓9
Грузія	58	54	48	43	50	↑8
Естонія	32	31	31	29	28	↑4
Казахстан	70	73	73	73	64	↑6
Киргизька Республіка	101	110	98	102	97	↑4
Латвія	43	43	49	29	39	↑4
Литва	44	40	44	31	38	↑6
Молдова	98	93	94	87	84	↑14
Російська Федерація	112	111	104	100	100	↑12
Таджикистан	128	131	133	135	132	↓4
Туркменістан	164	167	166	153	162	↑2
Узбекистан	136	139	139	141	144	↓12
Україна	115	99	109	89	130	↓15

Джерело: складено на основі даних [15].

За даними Світового банку [10], у 2012 р. в Україні чистий приплив прямих іноземних інвестицій (табл. 4) становив 8,18 млрд дол. США (за поточним курсом) – третій за абсолютним значенням показник після Російської Федерації (50,59 млрд дол. США) і Казахстану (13,65 млрд дол. США).

Динаміка чистого припливу прямих іноземних інвестицій у країні – колишні республіки СРСР (млрд дол. США, поточний курс)

Назва країни	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2015 р. у % до 2012 р.
Азербайджан	5,29	2,62	4,43	4,05	76,5
Білорусь	1,46	2,25	1,86	1,65	112,9
Вірменія	0,50	0,35	0,40	0,18	35,9
Грузія	0,83	0,96	1,75	1,57	189,0
Естонія	1,79	1,08	1,68	-0,65	-36,5
Казахстан	13,65	10,01	7,09	6,58	48,2
Киргизька Республіка	0,32	0,64	0,35	1,14	351,2
Латвія	1,08	0,99	1,08	0,76	70,8
Литва	0,58	0,71	0,50	0,97	168,5
Молдова	0,28	0,29	0,35	0,23	83,0
Російська Федерація	50,59	69,22	22,03	6,48	12,8
Таджикистан	0,24	0,13	0,31	0,43	178,0
Туркменістан	3,13	3,73	4,17	4,26	136,1
Узбекистан	0,56	0,63	0,63	1,07	189,8
Україна	8,18	4,51	0,85	3,05	37,3

Джерело: складено на основі даних [10].

У 2015 р. чистий приплив прямих іноземних інвестицій в Україну скоротився майже на дві третини й становив 3,05 млрд дол. США – п'ята позиція після Казахстану, Російської Федерації, Туркменістану й Азербайджану.

З розрахунку на одну особу чистий приплив прямих іноземних інвестицій в Україні у 2012 р. становив 180,4 дол. США за поточним курсом, у 2015 р. – відповідно 68 дол. США, забезпечуючи країні лише дев'яту позицію серед інших колишніх республік СРСР (табл. 5).

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у відсотках до ВВП (табл. 6) в Україну у 2012 р. становив 4,7 % (7 місце), у 2015 р. – відповідно 3,4 % (8 місце). За цим показником у 2012 р. лідирували Туркменістан (8,9 % ВВП), Естонія (7,8 %) та Азербайджан (7,7 % ВВП), у 2015 р. – відповідно Киргизька Республіка (17,3 % ВВП), Туркменістан (11,9 % ВВП) і Грузія (11,2 % ВВП).

За розрахунками, які проводили на основі даних Світового банку [10], за 1992–2015 рр., збільшення чистого припливу прямих іноземних інвестицій на 1 млрд дол. США сприятиме росту ВВП України на 1,24 %. При цьому коефіцієнт кореляції $r = 0,51$, що свідчить про наявність зв'язку між показниками іноземного інвестування й економічного зростання. Однак значне скорочення припливу прямих іноземних інвестицій, яке спостерігалось у 2012–2015 рр. (табл. 4–6), свідчить про погіршення інвестиційного клімату в Україні, яке є наслідком нестабільності політичної ситуації в країні, непрозорості державної інвестиційної політики, недосконалості нормативно-правового

середовища, фіскальної та митної політики, «клановості» економіки, корпоративного рейдерство, а також корупції на всіх щаблях влади.

Таблиця 5

Динаміка чистого припливу прямих іноземних інвестицій у країни – колишні республіки СРСР на одну особу (дол. США, поточний курс)

Назва країни	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2015 р. у % до 2012 р.
Азербайджан	565,5	275,8	460,1	415,0	73,4
Білорусь	154,2	236,5	196,0	174,0	112,8
Вірменія	166,8	115,7	134,5	59,1	35,4
Грузія	200,8	234,2	433,7	392,8	195,6
Естонія	1350,5	817,9	1278,0	-496,6	х
Казахстан	811,4	585,5	408,2	373,6	46,0
Киргизька Республіка	57,4	111,4	60,4	191,8	334,1
Латвія	529,5	491,8	544,7	387,3	73,1
Литва	190,9	239,0	172,9	337,0	176,5
Молдова	69,3	71,3	85,9	57,6	83,1
Російська Федерація	353,0	482,8	153,6	45,2	12,8
Таджикистан	30,2	15,5	37,3	50,2	166,2
Туркменістан	605,0	712,3	785,8	792,5	131,0
Узбекистан	19,7	21,7	21,2	35,7	181,2
Україна	180,4	99,8	18,8	68,0	37,7

Джерело: складено на основі даних [10].

Для покращення ситуації, що склалася, Україні необхідна активна інвестиційна політика, яка б мала систему стратегічних і тактичних цілей, а також оцінку необхідних ресурсів для їхнього досягнення.

Розмір і динаміка прямих іноземних інвестицій напряду залежать від умов ведення бізнесу. У рейтингу ступеня їх сприятливості, який розраховує Світовий банк (табл. 7), Україна у 2012 р. посідала 152 місце серед 183 країн світу (13 місце серед 14 колишніх республік СРСР, випереджаючи лише Узбекистан), у 2016 р. – відповідно 83 місце серед 189 країн світу (12 місце серед 14 колишніх республік СРСР, випереджаючи лише Узбекистан і Таджикистан).

Серед складових частин рейтингу (рис. 1) найбільш проблемними в Україні є «Урегулювання неплатоспроможності», «Одержання дозволів на будівництво» та «Приєднання до електромережі» – місця України за цими критеріями у 2016 р. становили відповідно 141, 140 і 137 серед 189 країн світу. Найвищі місця в рейтингу 2016 р. Україна посідала за критеріями «Одержання кредиту» та «Започаткування бізнесу» – відповідно 19 та 30 позиції.

**Динаміка чистого припливу прямих іноземних інвестицій у країни –
колишні республіки СРСР (% ВВП)**

Назва країни	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відхилення 2015 р. від 2012 р. (+, -)
Азербайджан	7,7	3,6	5,9	7,6	-0,1
Білорусь	2,3	3,1	2,4	3,0	0,7
Вірменія	4,7	3,1	3,5	1,7	-3,0
Грузія	5,2	5,9	10,6	11,2	6,0
Естонія	7,8	4,3	6,4	-2,9	-10,7
Казахстан	6,6	4,2	3,2	3,6	-3,0
Киргизька Республіка	4,9	8,7	4,7	17,3	12,4
Латвія	3,8	3,3	3,5	2,8	-1,0
Литва	1,3	1,5	1,0	2,4	1,0
Молдова	3,9	3,6	4,4	3,6	-0,3
Російська Федерація	2,3	3,1	1,1	0,5	-1,9
Таджикистан	3,1	1,5	3,3	5,4	2,3
Туркменістан	8,9	9,5	9,6	11,9	3,0
Узбекистан	1,1	1,1	1,0	1,6	0,5
Україна	4,7	2,5	0,6	3,4	-1,3

Джерело: складено на основі даних [10].

За покращенням рейтингу ступеня сприятливості умов ведення бізнесу за 2012–2016 рр. на 69 позицій Україна пропустила вперед лише Узбекистан, який зі 166 місця у 2012 р. піднявся до 87 у 2016 р., або на 79 позицій. За прогнозами Світового банку, у 2017 р. Україна в цьому рейтингу може піднятися до 80 місця, за аналітичними розрахунками Міністерства економічного розвитку та торгівлі України – увійти у 50 кращих країн світу. Для цього Кабінет Міністрів України затвердив План дій щодо імплементації кращих практик якісного та ефективного регулювання, відображених Групою Світового банку в методології рейтингу «Ведення бізнесу» [11].

За оцінками Європейської Бізнес Асоціації (ЄБА), індекс інвестиційної привабливості України з 2008 р. (початок оцінювання) жодного разу не сягав позитивної зони (від 4 до 5 балів), у нейтральній зоні був лише у 2010 р. і в першому півріччі 2011 р. (рис. 2) [4].

У першому півріччі 2016 р. індекс був зафіксований на рівні 2,88, тобто залишився в негативній зоні. Серед 92-х директорів членських компаній ЄБА, які виступали експертами визначення цього індексу, 78 % незадоволені ситуацією, що склалася. При цьому в ролі негативних факторів інвестиційного клімату України 19 % респондентів відмітили відсутність жодних зрушень,

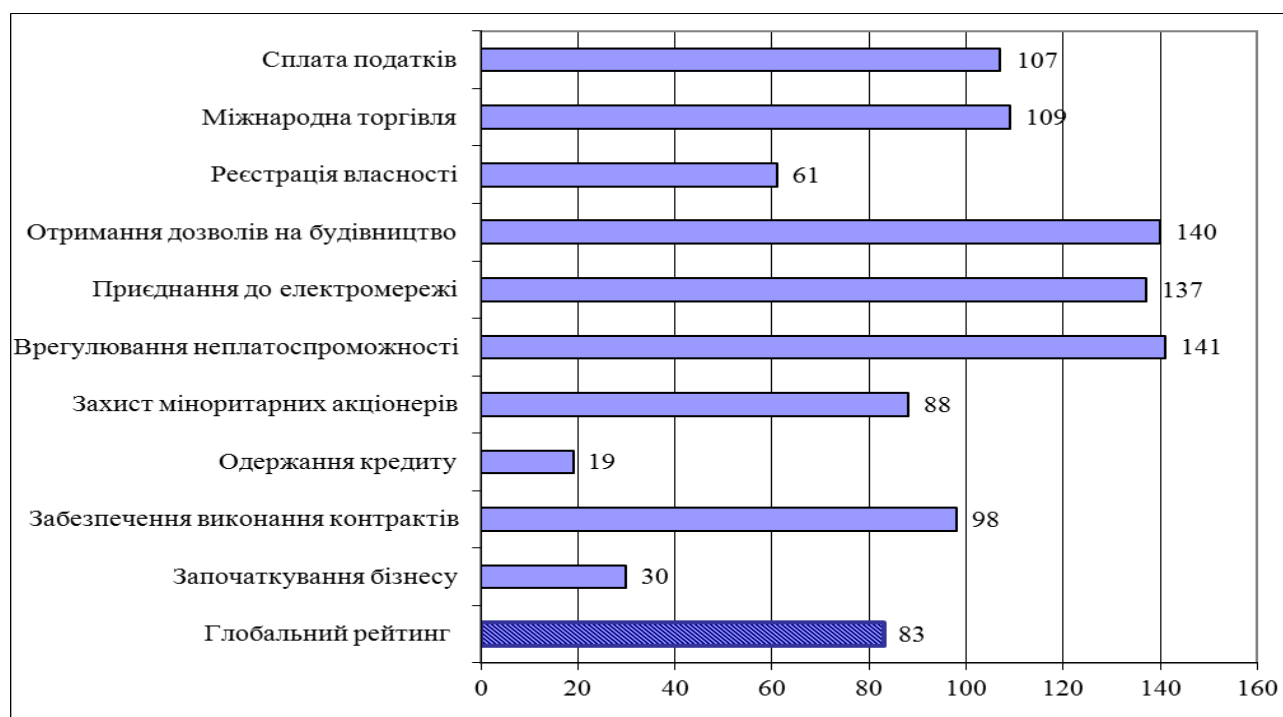

Таблиця 7

Динаміка рейтингу ступеня сприятливості умов ведення бізнесу

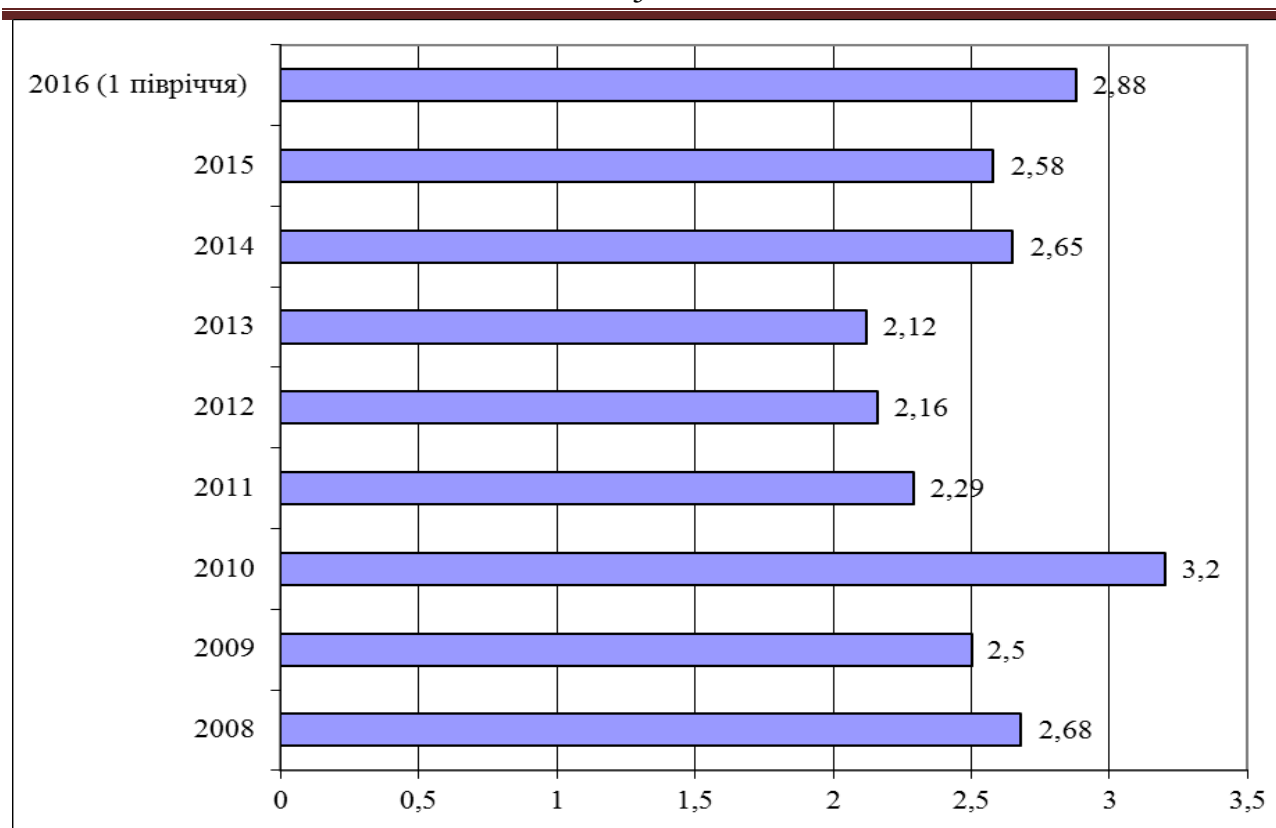
Назва країни	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Зміна рейтингу 2016 р. відносно 2012 р. (↑, ↓)
Азербайджан	66	67	70	80	63	↑3
Білорусь	69	58	63	57	44	↑25
Вірменія	55	32	37	45	35	↑20
Грузія	16	9	8	15	24	↓8
Естонія	24	21	22	17	16	↑8
Казахстан	47	49	50	77	41	↑6
Киргизька Республіка	70	70	68	102	67	↑3
Латвія	21	25	24	23	22	↓1
Литва	27	27	17	24	20	↑7
Молдова	81	83	78	63	52	↑29
Російська Федерація	120	112	92	62	51	↑69
Таджикистан	147	141	143	166	132	↑15
Туркменістан	...	...	...	...	...	...
Узбекистан	166	154	146	141	87	↑79
Україна	152	137	112	96	83	↑69

Джерело: складено на основі даних [21].

Рис. 1. Складники рейтингу ступеня сприятливості умов ведення бізнесу України у 2016 р.

Джерело: складено на основі даних [21].

Рис. 2. Динаміка середньоквартальних значень індексу інвестиційної привабливості України за оцінкою Європейської Бізнес Асоціації (за п'ятибальною шкалою)

Джерело: складено на основі даних [4].

14 % – нульовий прогрес у реформах, 13 % – корупцію. Серед ключових для бізнесу зон 91 % респондентів не помітили реформи судової системи та дієвих заходів боротьби з корупцією, 79 % – вважають нестабільним стан фінансового ринку, 65 % – не задоволені земельними реформами, 51 % – не бачать позитивних зрушень у митних процедурах, 50 % – не задоволені фіскальною політикою (зокрема, ходом відшкодування ПДВ). На наступне півріччя 42 % респондентів очікують покращення інвестиційного клімату країни, 28 % – вважають український ринок привабливим з позицій нових інвестицій [4].

Уважаємо, що для покращення інвестиційної привабливості України життєво необхідні реформи, які сприятимуть позитивним зрушенням в економіці. При цьому першочерговими завданнями є реальна боротьба з корупцією, судова реформа для захисту прав інвесторів у судах, валютне регулювання та реформа банківського сектора, ефективна та повномасштабна податкова реформа. За умов поліпшення комунікацій між Урядом, Адміністрацією Президента та Верховною Радою можна очікувати реальні кроки до впровадження ліберальної, демократичної, проєвропейської економіки.

Висновки. Визначення інвестиційної привабливості країни базується на комплексному підході до трактування сутності цієї категорії як сукупності різноманітних чинників, які характеризують доцільність вкладення капіталу в

конкретну країну.

За роки незалежності Україна, економіка якої за основними макроекономічними показниками була лідером серед колишніх республік СРСР, значно втратила свої позиції та погіршила інвестиційну привабливість. Висновки міжнародних рейтингових агенцій стосовно місця в них України дають підстави стверджувати про можливість використання світового досвіду, зокрема в частині реформ, які сприятимуть позитивним зрушенням в економіці. Уважаємо, що національна модель покращення інвестиційної привабливості потребує реальної боротьби з корупцією, судової реформи для захисту прав інвесторів у судах, валютного регулювання та розбудови банківського сектора, ефективної та повномасштабної податкової реформи.

Перспективою дальших досліджень є визначення напрямів інституційних перетворень, які сприятимуть практичним, а не декларативним реформам і покращенню інвестиційного клімату в Україні.

Список використаних джерел

1. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості України / М. А. Голованова, В. І. Мельникова, О. П. Мельникова, О. Г. Мельников // Бізнес Інформ. – 2012. – № 6. – С. 59–62.

2. Гришаєва Ю. Г. Концепція оцінювання інвестиційної привабливості в контексті управління національною економікою / Ю. Г. Гришаєва // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2012. – № 4. – С. 38–42.

3. Гунько В. І. Особливості інвестиційної привабливості національної економіки України / В. І. Гунько // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 3. – С. 71–74.

4. Європейська Бізнес Асоціація: Індекс інвестиційної привабливості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eba.com.ua/uk/press-and-media/press-room/indices/investment-attractiveness-index>.

5. Коваль Н. В. Інвестиційна привабливість України в міжнародних рейтингових оцінках / Н. В. Коваль // Інвестиції : практика та досвід. – 2010. – № 17. – С. 3–10.

6. Колесник Я. О. Проблеми визначення інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату в Україні [Електронний ресурс] / Я. О. Колесник, Н. Є. Скоробагатова // Актуальні проблеми економіки та управління : зб. наук. пр. молодих вчених. – 2012. – Вип. 6. – Режим доступу : <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/2947/1/12.pdf>.

7. Кулініч Т. В. Інвестиційна привабливість України та можливі шляхи її підвищення у сучасних умовах / Т. В. Кулініч, М. А. Мричко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. – 2013. – № 754. – С. 34–40.

8. Марченко Н. А. Інвестиційна привабливість України : теорія і практика / Н. А. Марченко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2012. – № 4. – С. 43–49.

9. Маслак О. І. Комплексна оцінка інвестиційної привабливості країни /

О. І. Маслак, В. А. Таловер // Економічний форум. – 2016. – № 3. – С. 51–59.

10. Офіційний сайт Світового Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://databank.worldbank.org/>.

11. План дій щодо імплементації кращих практик якісного та ефективного регулювання, відображених Групою Світового банку у методології рейтингу «Ведення бізнесу» [Електронний ресурс]: Розпорядження КМУ від 23 листопада 2016 р. № 926-р. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/926-2016-%D1%80/paran9#n9>.

12. Резнік Н. П. Інвестиційна привабливість України: стан та шляхи активізації / Н. П. Резнік // Сучасні питання економіки і права. – 2013. – Вип. 2. – С. 29–34.

13. Рзаєв Г. І. Методики оцінки інвестиційної привабливості на рівні країни та перспективи їх використання в економічному аналізі / Г. І. Рзаєв, В. О. Вакулова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – № 3(1). – С. 137–143.

14. Савіна Н. Б. Оцінювання інвестиційної привабливості як передумова розвитку логістичного сектору економіки країни / Н. Б. Савіна // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Сер. : Економічна. – 2014. – № 5. – С. 195–204.

15. BDO IBC Overall ranking [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index>.

16. Cárdenas-García P. J. Does the investment climate determine the transformation of tourism growth into economic development? / P. J. Cárdenas-García, J. I. Pulido-Fernández // Tourism Economics. – 2014. – Vol. 20. – Issue 4. – pp. 669–694. doi/abs/10.5367/te.2013.0302.

17. International Monetary Fund [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.imf.org>.

18. Jackson S. The Attractiveness of Countries to Foreign Direct Investors / S. Jackson, S. Markowski // Australian Journal of Management. – 1996. – Vol. 21. – No. 2. – pp. 113–138. doi/pdf/10.1177/031289629602100202.

19. Khanindra Ch. Das. Home Country Determinants of Outward FDI from Developing Countries / Ch. Das. Khanindra // The Journal of Applied Economic Research. – 2013. – Vol. 7. – Issue 1. – pp. 93–116. doi/abs/10.1177/0973801012466104.

20. Holmes Jr. R. M. The Interrelationships Among Informal Institutions, Formal Institutions, and Inward Foreign Direct Investment / R. M. Jr. Holmes, T. Miller, M. A. Hitt // Journal of Management. – 2013. – Vol. 39. – No. 2. – pp. 531–556. doi/abs/10.1177/0149206310393503.

21. The World bank : Doing business [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.doingbusiness.org>.

References

1. Golovanova, M. A., Mel'ny`kova, V. I., Mel'ny`kova, O. P. and

Mel'ny`kov, O. G. (2012), Problems increase investment attractiveness of Ukraine. *Biznes Inform*, vol. 6, pp. 59–62.

2. Gry`shayeva, Yu. G. (2012), The concept of evaluation of investment attractiveness in the context of the management of the national economy. *Visny`k Berdyans`kogo universy`tetu menezhmentu i biznesu*, vol. 4, pp. 38–42.

3. Gun`ko, V. I. (2013), Features of investment attractiveness of Ukraine National Economy. *Visny`k Universy`tetu bankivs`koyi spravy` Nacional`nogo banku Ukrayiny*, vol. 3, pp. 71–74.

4. The official site of European Business Association (2016), Investment Attractiveness Index, available at: <http://eba.com.ua/uk/press-and-media/press-room/indices/investment-attractiveness-index>.

5. Koval`, N. V. (2010), The investment attractiveness of Ukraine in the international rating assessments. *Investy`ciyi: prakty`ka ta dosvid*, vol. 17, pp. 3–10.

6. Kolesny`k, Ya. O. and Skorobagatova, N. Ye. (2012), Problems determining investment attractiveness and investment climate in Ukraine. *Aktual`ni problemy` ekonomiky` ta upravlinnya: zbirny`k naukovy`x prac` molody`x vcheny`x*, no. 6, available at: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/2947/1/12.pdf>.

7. Kulinich, T. V. and Mry`chko, M. A. (2013), The investment attractiveness of Ukraine and possible ways to improve it in modern terms. *Visny`k Nacional`nogo universy`tetu «L`vivs`ka politexnika». Problemy` ekonomiky` ta upravlinnya*, vol. 754, pp. 34–40.

8. Marchenko, N. A. (2012), The investment attractiveness of Ukraine: theory and practice. *Visny`k Chernigivs`kogo derzhavnogo texnologichnogo universy`tetu. Seriya: Ekonomichni nauky`*, vol. 4, pp. 43–49.

9. Maslak, O. I. and Talover, V. A. (2016), Comprehensive assessment of investment climate. *Ekonomichny`j forum*, vol. 3, pp. 51–59.

10. The official site of the World Bank (2016), Explore. Create. Share: Development Data, available at: <http://databank.worldbank.org>.

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «Action Plan for the implementation of best practices and effective quality control, as reflected in the World Bank Group methodology rating Doing Business», available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/926-2016-%D1%80/paran9#n9>.

12. Reznik, N. P. (2013), The investment attractiveness of Ukraine: state and ways to accelerate. *Suchasni py`tannya ekonomiky` i prava*, vol. 2, pp. 29–34.

13. Rzayev, G. I. and Vakulova, V. O. (2016), Valuation of investment appeal at the country level and the prospects for their use in economic analysis. *Visny`k Xmel`ny`cz`kogo nacional`nogo universy`tetu. Ekonomichni nauky`*, vol. 3(1), pp. 137–143.

14. Savina, N. B. (2014), Evaluation of investment attractiveness as a prerequisite for the development of the logistics sector of the economy. *Naukovi praci Donecz`kogo nacional`nogo texnichnogo universy`tetu. Ser.: Ekonomichna*, vol. 5, pp. 195–204.

15. BDO IBC Overall ranking (2016), available at: <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index>.
16. Cárdenas-García, P. J. (2014), Does the investment climate determine the transformation of tourism growth into economic development? *Tourism Economics*, vol. 20, issue 4, pp. 669–694. doi/abs/10.5367/te.2013.0302.
17. International Monetary Fund (2016), available at: <http://www.imf.org>.
18. Jackson, S. and Markowski, S. (1996), The Attractiveness of Countries to Foreign Direct Investors. *Australian Journal of Management*, vol. 21, no. 2, pp. 113–138. doi/pdf/10.1177/031289629602100202.
19. Khanindra, Ch. Das. (2013), Home Country Determinants of Outward FDI from Developing Countries. *The Journal of Applied Economic Research*, vol. 7, issue 1, pp. 93–116. doi/abs/10.1177/0973801012466104.
20. Holmes, Jr. R. M., Miller, T. and Hitt, M. A. (2013), The Interrelationships Among Informal Institutions, Formal Institutions, and Inward Foreign Direct Investment. *Journal of Management*, vol. 39, no. 2, pp. 531–556. doi/abs/10.1177/0149206310393503.
21. The World bank: Doing business (2016), available at: <http://www.doingbusiness.org>.

How to cite this article? Як цитувати цю статтю?

Стиль – ДСТУ:

Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / Г. Грицаєнко, М. Грицаєнко // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – pp. 80–93. – Mode of access : www.are-journal.com.

Style – Harvard:

Gritsaenko, G. and Gritsaenko, M. (2017), Investment attractiveness of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, [Online], vol. 3, no. 1, pp. 80–93, available at: www.are-journal.com.